

HANDLEIDING VOOR KUNSTENAARS BIJ DE AANGIFTE INKOMSTENBELASTING 2023

CULTUUR+ONDERNEMEN

Ik ben kunstenaar...

en ik doe aangifte voor de inkomstenbelasting 2023

Deze Handleiding is een aanvulling, speciaal voor kunstenaars, op de toelichting van de Belastingdienst.

De Handleiding bestaat uit drie onderdelen

- 1.** Hoe moet u aangifte doen en welke papieren hebt u nodig?
- 2.** Een algemeen deel voor iedereen, dus voor ondernemers en voor kunstenaars in loondienst, freelancers en artiesten die verloond zijn.
- 3.** Specifieke vragen voor ondernemers.

1

OVER UW AANGIFTE INKOMSTENBELASTING

Welke aangifte moet ik doen? Welke papieren heb ik allemaal nodig? En wat komt er ná de aangifte? In dit onderdeel krijgt u antwoord op deze vragen.

Welke aangifte moet u doen?

Ondernemers doen net als kunstenaars in loondienst, freelancers en artiesten die verloond zijn aangifte via de site van de Belastingdienst. Zij vullen extra gegevens in bij 'Winst uit Onderneming' over hun onderneming.

SOORTEN AANGIFTE

U kunt op 2 manieren uw aangifte doen:

1. Via de App Aangifte 2023. Deze app is alleen geschikt voor een heel eenvoudige aangifte. Als u freelance inkomsten had of ondernemer bent, kunt u de app niet gebruiken.
2. Kunstenaars die in loondienst zijn, freelance opdrachten hebben en ondernemers doen online aangifte via Mijn Belastingdienst. Log in met uw DigiD.

Deze handleiding gaat over de algemene aangifte voor kunstenaars (vanaf pagina 5) en het aangifte deel voor ondernemers (vanaf pagina 10).

VOORINGEVULDE AANGIFTE

Vanaf maart 2024 kunt u een door de belastingdienst vooringevulde aanvraag downloaden. Dit geldt ook voor ondernemers. De Belastingdienst weet in principe of u ondernemer bent of niet. Als u de aangifte opent, kunt u dit bevestigen en ziet u de vragen over 'Winst uit Onderneming'. U kunt een handige OndernemersCheck doen om te kijken of u ondernemer voor de inkomstenbelasting bent. Zie de [site](#) van de belastingdienst.

UITSTEL VRAGEN

Geen tijd, of nog niet alle gegevens binnen om aangifte te doen vóór 1 mei? Vraag dan uitstel. Dat kan digitaal. Download het formulier 'Uitstel aangifte Inkomstenbelasting 2023'. U hebt uw DigiD-inlogcode nodig. Vul het formulier in op uw computer, druk het af en stuur het op naar het adres op het formulier. U krijgt in de meeste gevallen uitstel tot 1 september.

WET DBA (WET DEREGULERING BEOORDELING ARBEIDSRELATIE)

Deze wet regelt de verhouding tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Niet of u als ondernemer erkend bent door de Belastingdienst. Daarvoor moet u aan een aantal criteria voldoen. Zie pagina 3 hiervoor en/of doe de [OndernemersCheck](#). Artiesten kunnen beslissen of ze verloond willen worden volgens de Artiestenregeling of dat ze factureren.

Wat is het verschil tussen een ondernemer en een freelancer?

Ondernemers hebben extra aftrekposten, zoals zelfstandigen-aftrek, startersaftrek, mkb aftrek en investeringsaftrek. Daarom gelden er strenge regels om 'ondernemer' te mogen zijn. Er staan ook plichten tegenover. Ondernemers moeten bijvoorbeeld een balans en een verlies- en winstrekening meesturen met de aangifte.

HET VOORDEEL VOOR DE ONDERNEMER

Als de Belastingdienst u erkent als 'zelfstandig ondernemer' kunt u aanspraak maken op extra aftrekposten. Daarom gelden er strenge regels om 'ondernemer' te mogen zijn.

WANNEER BENT U ONDERNEMER?

De Belastingdienst stelt de volgende eisen aan een 'ondernemer':

- U doet werk in opdracht, maar mag zelf bepalen wanneer, door wie en hoe u de opdracht uitvoert.
- Het gaat niet om incidentele inkomsten, er is sprake van duurzaam deelnemen aan het economische verkeer.
- Er moet winst te verwachten zijn. Er moet dus sprake zijn van een bron van inkomsten. Wel kan af en toe verlies gemaakt worden zonder dat u direct uw ondernemersfaciliteiten kwijt raakt.
- U moet meerdere opdrachtgevers hebben en marktgericht opereren.
- U bepaalt zelf hoe u uw onderneming inricht en hoe u uw werkzaamheden uitvoert.
- U beschikt over voldoende kapitaal om een onderneming te starten en enige tijd draaiende te houden.
- U moet minimaal 1.225 uur besteden aan de onderneming. Ook als u halverwege het jaar bent begonnen. Daarnaast moet u aan kunnen tonen dat u minimaal 50% van uw arbeidstijd aan uw onderneming besteedt. De werkzaamheden in loondienst mogen niet de overhand krijgen (dit geldt niet voor starters!). Uren in de voorbereiding van de start mogen worden meegerekend. In de praktijk is het lastig als u drie dagen per week in loondienstverband werkt als zelfstandige aangemerkt te worden, tenzij u echt kunt bewijzen dat u het hele jaar zes dagen per week hebt gewerkt. Bedenk wel: ook promotie van uw werk, netwerkbijeenkomsten en acquisitie vallen onder werken voor uw onderneming. Houd goed uw uren bij. Bij controle vraagt de Belastingdienst naar uw agenda. De uren moeten corresponderen met uitgeschreven facturen of anders verklaarbaar zijn.
- De belastingdienst zal geen boetes of naheffingen opleggen in het kader van de wet DBA zolang er geen sprake is van opzettelijke en evidente schijnzelfstandigheid. Zij vervult een coachende rol bij het beoordelen of er sprake is of kan zijn van een opdrachtsituatie of loondienst. Als uw situatie niet veranderd is en als u in 2022 ondernemer was voor de Belastingdienst, kunt u er van uitgaan dat u een ondernemers aangifte moet doen voor 2023.

Welke papieren en gegevens heeft u nodig?

Begin goed voorbereid aan uw aangifte. Zoek eerst alle benodigde papieren en gegevens bij elkaar.

ALTYD NODIG VOOR UW AANGIFTE

- Uw Burgerservicenummer (BSN) en Burgerservicenummer van eventuele kinderen.
- Uw DigiD.
- Jaaropgaven van uw werkgever, uw uitkerende instantie (bijvoorbeeld i.v.m. de WW), het uitzendbureau of het verloningsbedrijf.
- Overzicht van inkomsten uit overige werkzaamheden.
- Eindafschriften of jaaroverzichten van uw bankrekening, spaarrekening en beleggingsrekeningen.
- Overzicht van leningen en schulden.
- Overzicht van uw hypotheekschuld en hypotheekrente.
- Betaalde alimentatie.
- Giften (er geldt een drempelbedrag).
- Kilometerregistratie van uw auto, cataloguswaarde van uw auto (bij lease-auto of auto van de zaak).
- Kosten van privévervoermiddelen, een vast bedrag van €0,21 per zakelijk gereden kilometer mag worden afgetrokken. Dus ook de zakelijke fietskilometers.
- Kosten openbaar vervoer (trein- en buskaartjes).
- Rekeningen van ziektekosten die u niet vergoed hebt gekregen (er geldt een drempelbedrag).
- Het aangiftebiljet (met de toelichting) of het aangifteprogramma.
- Het Uniform Pensioenoverzicht van eventuele pensioenfondsen waarbij u deelnemer bent.
- Overzicht storting lijfrente, banksparen of een ander product voor de oudedagsvoorziening.
- Overzicht betalingen voor arbeidsongeschiktheids verzekering.

EXTRA NODIG VOOR UW AANGIFTE ALS ONDERNEMER

- Uw verlies- en winstrekening van 2023 (zie ook pagina 11).
- De balans van uw onderneming van 2023 (zie ook pagina 13).
- De aangiftes voor de omzetbelasting (btw) van 2023.

Na uw aangifte

U ontvangt na uw aangifte een definitieve of een voorlopige aanslag. Soms ontvangt u een navorderingsaanslag.

TE BETALEN BEDRAG

Als u uw aangifte hebt opgestuurd naar de Belastingdienst, ontvangt u een voorlopige of definitieve aanslag. Bij de definitieve aanslag zijn eerdere opgelegde aanslagen verrekend. Het kan heel goed dat u in januari/februari een voorlopige aanslag hebt ontvangen voor datzelfde belastingjaar. Verwacht u een lagere omzet in 2024 dan kunt om verlaging van de voorlopige aanslag vragen. Dit doet u via de website Mijn Belastingdienst.

De definitieve aanslag komt na afloop van de definitieve ingediende aangifte, het jaar daarop.

NOG EEN AANSLAG

Soms krijgt u na de aanslag nog een zogenaamde ‘navorderingsaanslag’. Bijvoorbeeld als de Belastingdienst ontdekt heeft dat er iets verkeerd is ingevuld. Dat kan zowel voor de Inkomstenbelasting als voor de omzetbelasting.

2

ALS U AANGIFTE DOET

In dit onderdeel behandelen we de algemene vragen bij de aangifte IB.

De handleiding volgt de vragen van het aangifteprogramma. We behandelen niet alle vragen. Kijk als u een vraag niet kunt beantwoorden eerst in de toelichting van de Belastingdienst. In deze handleiding vindt u voornamelijk aanvullende informatie die specifiek is voor kunstenaars. In het aangifteprogramma zelf staan icoontjes met een vraagteken, als u daarop klikt wordt de vraag verduidelijkt. Houd alle benodigde spullen bij de hand.

PERSOONLIJKE GEGEVENS

De aangifte begint met de vraag naar persoonlijke gegevens.

WEL OF GEEN FISCALE PARTNER?

Als u ongehuwd samenwoont en allebei op hetzelfde adres staat ingeschreven, bent u fiscaal partner als u aan een aantal van de volgende eisen voldoet:

- U bent beide meerderjarig en heeft samen een notarieel samenlevingscontract.
- U heeft samen een kind.
- U heeft een kind en uw partner heeft dit kind erkend of uw partner heeft een kind dat u erkend heeft.
- U staat samen als partner geregistreerd bij een pensioenfonds.
- U bent samen eigenaar van een woning die uw hoofdverblijf is.
- Op uw woonadres staat een minderjarig kind van een van u beide ingeschreven (samengestelde gezinnen).
- U bent in het voorafgaande jaar ook al aangemerkt als partner, ook al voldoet u niet aan de andere criteria.
- Gehuwden worden niet aangemerkt als fiscaal partner als er 1. een verzoek tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed is ingediend én als 2. de gehuwden niet meer op hetzelfde woonadres in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens ingeschreven staan.
Als gehuwden duurzaam gescheiden leven, maar geen aanvraag voor echtscheiding hebben gedaan, blijven zij fiscale partners.

WAT IS HET VOORDEEL VAN FISCAAL PARTNERSCHAP?

Het fiscaal partnerschap kan bijvoorbeeld gunstig uitpakken als de ene partner een hoog inkomen heeft en de ander een laag inkomen. De partner met het hoge inkomen kan namelijk de gezamenlijke aftrekposten aftrekken van zijn of haar belastbaar inkomen. Daardoor betaalt u minder belasting.

GEEN OF WEINIG INKOMEN?

Hebt u in het kalenderjaar geen of een laag inkomen, dan is uw verschuldigde belasting waarschijnlijk lager dan de heffingskorting(en) waarop u recht hebt. Een deel van de heffingskorting(en) blijft dus onverrekend. Maar is uw fiscale partner over 2023 voldoende belasting verschuldigd, dan krijgt u de onverrekende heffingskorting(en) uitbetaald.

EEN PARTNER MET SPAARGELD?

Ook dan kan 'fiscaal partnerschap' gunstig zijn. De vermogensvrijstelling van beide partners wordt dan bij elkaar opgeteld en volledig benut.

HOGЕ ZIEKTEKOSTEN OF ALIMENTATIE?

'Fiscaal partnerschap' kan nadelig zijn, als u hoge ziektekosten hebt gehad. De inkomens van beide partners tellen dan namelijk mee voor het berekenen van de belastingvrije drempel. En die ligt voor fiscale partners hoger dan voor u alleen.

BOX 1: WERK EN WONING

Loon, fooien of een uitkering Ziektewet

Dit moet u aanklikken en invullen als u fulltime of parttime in loondienst bent geweest. Maar ook als u een uitkering Ziektewet ontving. De inkomsten die u daarnaast hebt ontvangen als artiest of als freelancer, vult u in op het scherm 'Box 1: andere inkomsten'.

GEBRUIK UW JAAROPGAVE(S)

Gebruik de jaaropgave(s) 2023 van uw werkgever(s). Deze hebt u begin 2024 ontvangen. Waarschijnlijk heeft de belastingdienst uw jaaropgaves al ingevuld. Check ze voor de zekerheid.

WERKEN VIA EEN UITZENDBUREAU

Werkte u via een uitzendbureau? Dan ontvangt u uw jaaropgave niet altijd automatisch. Vraag er dan om.

FREELANCE-INKOMSTEN

Inkomsten die u hebt ontvangen als artiest, freelancer, door commissiewerk, uit auteursrecht enzovoorts, vult u in op het scherm 'Box 1: inkomsten uit overige werkzaamheden'.

AOW, pensioen, bijstand, ww of een andere uitkering.

Dit moet u invullen als u in 2023 een van de hiernaast genoemde uitkeringen hebt ontvangen.

GEBRUIK UW JAAROPGAVE(S)

Dit moet u aanklikken als u een AOW, pensioen, bijstand, ww of een andere uitkering hebt ontvangen.

Overige vragen bij Box 1: werk en woning

Lees de toelichting van de Belastingdienst. Er zijn geen bijzonderheden voor kunstenaars.

BOX 1: ANDERE INKOMSTEN

Inkomsten uit overige werkzaamheden

Alle inkomsten die u niet in loondienst hebt ontvangen, en ook niet als ondernemer, vult u hier in. Bijvoorbeeld het loon dat u via de artiestenregeling, inkomsten uit auteursrecht en of lesgeven, ontving.

U kunt de gemaakte kosten die met deze inkomsten samenhangen hier ook invullen. Dan betaalt u minder belasting.

INKOMSTEN ALS FREELANCER

Dit zijn alle inkomsten die niet onder winst uit onderneming of inkomsten uit dienstbetrekking vallen. Bijvoorbeeld:

- Inkomsten door verkoop of verhuur van kunstwerken.
- Inkomsten uit optredens die verloond zijn via de artiestenregeling.
- Inkomsten uit componeren en arrangeren.
- Inkomsten uit stipendia en beurzen.
- Inkomsten uit auteursrecht of royalty's.
- Inkomsten uit lesgeven.
- Vergoedingen die u hebt ontvangen als u gebruik maakt van de kleinevergoedingsregeling of een kostenbeschikking.
- Inkomsten uit commissie- en bestuurswerk.

BENT U VERLOOND?

Vul dan de inkomsten in en de ingehouden loonheffing.

FACTUURDATUM OF BETAALDATUM?

Stel, u hebt een factuur gestuurd. Geldt dan de factuurdatum, of de betaaldatum als datum waarop u uw inkomsten hebt gekregen? Als de factuurdatum geldt, dan hanteert u het zogenoemde 'factuurstelsel'. En als u de betaaldatum gebruikt, hanteert u het 'kasstelsel'. Voor de btw aangifte geldt altijd de factuurdatum!

Welk systeem u hanteert hangt af van uw klanten. Komt uw gage of honorarium voor 80% of meer van particulieren, dan kunt u het kasstelsel toepassen. U mag dit alleen doen als u slechts een enkele factuur gestuurd heeft en/of de inkomsten of honoraria bescheiden zijn gebleven.

BOX 1: ANDERE INKOMSTEN (VERVOLG)

Inkomsten uit overige werkzaamheden

Als u in de artiestenregeling gebruik hebt gemaakt van de kleine vergoedingsregeling, krijgt u niet altijd een jaaropgave. Vraag daar om. Als sommige gages van een optreden boven de 163 euro uitkomen, en andere binnen de kvr vallen, betaalt u over de rest wel direct loonbelasting. Voor uw jaaropgave is niet altijd duidelijk hoeveel belasting u betaald hebt en hoeveel u nog moet opgeven aan gage uit de kvr.

KOSTEN ZIJN AFTREKBAAR

Hebt u kosten gemaakt als freelancer? Dan kunt u die hier aftrekken. Op pagina 16 staat een opsomming van de kosten die speciaal bij kunstenaars vaak voorkomen.

Hebt u een vergoeding ontvangen voor deze onkosten? Geef die dan op bij 'opbrengsten uit overige werkzaamheden'. Let op! Hebt u een jaaropgave gekregen? Dan staat de vergoeding al vermeld bij het bruto loon. U hoeft hem dan natuurlijk niet nog een keer op te geven.

GEMENGDE KOSTEN: IN LOONDIENT EN FREELANCEN

Hebt u in loondienst én als freelancer gewerkt? Dan mag u de kosten voor uw freelance klussen volledig aftrekken. Maar als u kosten hebt gemaakt die ook voor uw werk in loondienst (kunnen) zijn, dan mag u die maar gedeeltelijk aftrekken. Bijvoorbeeld kosten voor castingfoto's, een cursus of vakliteratuur. Dit zijn de 'gemengde kosten'.

De berekening gaat zo: Bepaal eerst hoeveel u hebt verdiend als freelancer (hierbij hoort ook: wat verloon is via de artiestenregeling). Welk percentage is dat van uw totale inkomsten? Is dat bijvoorbeeld 43%, dan mag u 43% van uw gemengde kosten aftrekken van uw inkomsten.

TIP: HEBT U VEEL FREELANCE INKOMSTEN?

Vraag u dan af of u niet beter 'ondernemer' kunt worden voor de Belastingdienst. U kunt dan van extra aftrekposten gebruik maken. Zie voor de definitie van ondernemer onderdeel 1.

AANVULLENDE TOELICHTING

Zie op de site van de Belastingdienst 'Wat zijn inkomsten uit overig werk' en 'Artiest en beroepssporter' voor meer informatie.

Overige vragen bij Box 1: andere inkomsten

Lees de toelichting van de Belastingdienst. Er zijn geen bijzonderheden voor kunstenaars.

Vragen bij:

- Box 1: premies lijfrenten e.d.
- Box 2: aanmerkelijk belang
- Box 3: sparen en beleggen

Lees de toelichting van de Belastingdienst. Er zijn geen bijzonderheden voor kunstenaars.

AFTREKPOSTEN

Wijziging in studie-
kosten of andere
scholingsuitgaven

Alleen onmisbare vak-
cursussen en kosten
studiereis/seminar zijn
(deels) aftrekbaar.

SCHOLINGSUITGAVEN ZIJN AFTREKBAAR

Alleen kosten van onmisbare cursussen (bijvoorbeeld om uw vakkennis op peil te houden) zijn volledig aftrekbaar. De kosten voor een seminar, congres of studiereis mag u voor 80% aftrekken als bedrijfskosten zolang u deze kosten maakt voor uw onderneming. Voor reis- en verblijfskosten mag u maximaal €1.500 aftrekken. Was het voor uw werk noodzakelijk een cursus, congres en dergelijke bij te wonen, dan geldt dit maximum niet. Lees verder de toelichting van de Belastingdienst.

Overige vragen

Lees de toelichting van de Belastingdienst. Er zijn geen bijzonderheden voor kunstenaars.

VRUJSTELLINGEN EN VERMINDERINGEN

Aftrek ter
voorkoming van
dubbele belasting

Als u in het buitenland
hebt gewerkt, bestaat
het risico dat u dubbel
belasting betaalt.

DUBBELE BELASTING

Hebt u in 2023 in het buitenland gewerkt? Dan loopt u het risico dat u dubbel belasting betaalt over de buitenlandse inkomsten. In Nederland wordt dan belasting geheven terwijl in het buitenland ook belasting is ingehouden, de zogenaamde bronbelasting. Die belasting kunt u om die reden verrekenen met het belastbaar inkomen uit woning en werk (box 1). In de aangifte vermeldt u de totale bedragen waarvoor de verrekeningsmogelijkheid geldt. De fiscus becijfert welk deel verrekenbaar is. Lees de toelichting van de Belastingdienst.

Overige vragen bij
Vrijstellingen en
Verminderingen

Lees de toelichting van de Belastingdienst. Er zijn geen bijzonderheden voor kunstenaars.

Vragen bij:

- Bijzondere situaties
- Heffingskortingen
- Verdelen

Lees de toelichting van de Belastingdienst. Er zijn geen bijzonderheden voor kunstenaars.

ZORGVERZEKERINGSWET

Inkomens-
afhankelijke
bijdrage
Zorgverzekerings-
wet (ZVW)

Als u freelancer bent
én in loondienst werkt,
zit er een maximum
aan de premie voor de
zorgverzekering.

MAXIMUM AAN PREMIE

Kunstenaars werken vaak in meer dan één loondienstverband én daarnaast als freelancer. In beide gevallen betaalt u een inkomensafhankelijke bijdrage voor de Zorgverzekeringswet. Er is een maximumbedrag waarover u die premie betaalt.

Als u in loondienst werkt, wordt er door de werkgever premie ingehouden over uw loon. Als freelancer betaalt u zelf aanvullend 5,43% premie over uw inkomen waarover geen loonheffing is ingehouden. Dat kan zijn uit winst uit onderneming, resultaat uit overige werkzaamheden, belastbare periodieke uitkeringen zoals alimentatie. Het maximumbijdrage-inkomen is €66.956.

Overige vragen

Lees de toelichting van de Belastingdienst. Er zijn geen bijzonderheden voor kunstenaars.

3

ALS U AANGIFTE DOET ALS ONDERNEMER

In dit onderdeel behandelen we alleen de extra vragen voor ondernemers.

NB. De btw-aangifte staat los van de aangifte Inkomstenbelasting en dient per maand, kwartaal of jaar te worden ingediend. Die termijn wordt door de Belastingdienst zelf vastgesteld aan de hand van de omzet. Daarin is geen keuzemogelijkheid. Voor kunstenaars komt dat meestal neer op kwartaal- of jaaraangifte.

Vooraf:
maak een verlies-
en winstrekening

U moet met de aangifte voor ondernemers altijd een verlies- en winstrekening meesturen. Een verlies- en winstrekening bestaat altijd uit kosten en opbrengsten.

DE VERLIES- EN WINSTREKENING

De verlies- en winstrekening (ook wel: resultatenrekening) gaat over het hele kalenderjaar. Aan de verlies- en winstrekening kunt u zien, of u winst of verlies hebt gemaakt. Op een verlies- en winstrekening staan **kosten** (waaronder afschrijvingen) en **opbrengsten**. Als u in de loop van 2023 bent gestart met uw onderneming dan laat de verlies- en winstrekening de kosten en opbrengsten zien van een deel van 2023. Kosten die u in maximaal vijf voorafgaande kalenderjaren maakte om de onderneming op te starten, kunt u in het eerste jaar van de onderneming in rekening brengen. Houd wel rekening met eventuele opbrengsten in die periode.

In geval er een samenwerkingsverband is in de vorm van een VOF of een Maatschap dan wordt de winst verdeeld naar rato van de inbreng van de vennoten. In geval de VOF of maatschap btw-plichtig is, wordt door de VOF of maatschap btw-aangifte gedaan. De vennoten doen aangifte voor de IB.

Soms worden subsidies verstrekt voor een periode die over het belastingjaar heenloopt. Voor het deel waarvoor een inspanning wordt geleverd in het belastingjaar volgend op het jaar van het ontvangen bedrag wordt op de balans een schuld opgenomen. Stel, een kunstenaar ontvangt een 2-jaars stipendium van €20.000. De inkomsten kunnen worden verdeeld over twee jaar. Neem dan bijvoorbeeld op de W&V bij Baten een bedrag van €12.000 op en op de Balans onder Passiva het resterende bedrag van €8.000. Die €8.000 geeft u in het nog te komen jaar uit. Het is raadzaam om in overleg met de uitkerende instantie de betalingen af te stemmen. In geval er wordt gefactureerd, is het ook raadzaam het bedrag in gedeeltes te factureren, aansluitend op de inspanningen.

Er is ook zoiets als 'onderhanden werk'. Dat betekent dat u werkzaamheden verricht die nog moeten worden uitgekeerd door een subsidiënt of klant. In het belastingjaar kan dan wel al een deel van het inkomen worden opgenomen bij de aangifte. Op de balans wordt een vordering opgenomen. Op het moment dat de betaling in het daaropvolgende belastingjaar plaatsvindt, is er al belasting over geheven. Bij kunstenaars die factureren heet zo'n vordering een debiteur.

De verlies- en winstrekening kan er als volgt uitzien:

Kosten

Huur extern atelier	2.800,-
Publiciteit/reclame	500,-
Materialen	1.000,-
Kantoorbenodigdheden	320,-
Telefoon- en internetkosten	365,-
Contributies en abonnementen	150,-
Lunch, diner, representatie*	125,-
Afschrijvingskosten	240,-
Bankkosten en betaalde rente**	20,-
Totaal kosten	5.520,-

Opbrengsten

Netto omzet	15.000,-
Subsidies	5.500,-
Totaal opbrengsten	20.500,-

Resultaat **14.980,-**

NB. Alle bedragen zijn exclusief btw. Als u van de KOR gebruik maakt, zijn de kosten inclusief btw.

* Eten en drinken is incl. btw, omdat over deze kosten geen btw aftrek geldt.

Bovendien moet er 20% bij het inkomen worden opgeteld.

** Alleen bij zakelijke rekening, bedrag is incl btw.

WAT VALT ER ONDER OPBRENGSTEN?

Bijvoorbeeld:

- Verkoop van kunstwerken, zowel vrije als in opdracht uitgevoerde werken.
- Verhuur van kunstwerken.
- Optredens.
- Componeren en arrangeren van muziekstukken.
- (Project)subsidies.
- Stipendia.
- Ontvangen onkosten.
- Inkomsten uit lesgeven. Maar als u lesgeeft in loondienst, dan zijn dat inkomsten uit werk en woning in box 1.
- Ontvangen schadevergoedingen van bijvoorbeeld een transportverzekering.
- Ontvangen rente van zakelijke banktegoeden.

WAT VALT ER ONDER KOSTEN?

Alle aftrekbare kosten die u maakt voor uw onderneming. Op pagina 16 vindt u een overzicht van kosten die vaak door kunstenaars gemaakt worden.

GEMENGDE KOSTEN: WERKEN ALS ONDERNEMER EN IN LOONDIENST

Hebt u ook in loondienst gewerkt? Dan hebt u vaak 'gemengde kosten'. Dat zijn kosten die ook voor uw werk in loondienst (kunnen) zijn. Bijvoorbeeld kosten voor castingfoto's, een cursus of vakliteratuur. De gemengde kosten mag u maar gedeeltelijk aftrekken.

De berekening gaat zo: bepaal eerst hoeveel u hebt verdiend als ondernemer. Welk percentage is dat van uw totale inkomsten? Is dat bijvoorbeeld 43%, dan mag u 43% van uw gemengde kosten aftrekken van uw inkomsten. Kosten die u uitsluitend voor uw onderneming hebt gemaakt, mag u volledig aftrekken.

FACTUURDATUM OF BETAALDATUM?

Wanneer zijn uw inkomsten daadwerkelijk opbrengsten van uw onderneming? Geldt de factuurdatum of de datum van betaling? Wanneer u de factuurdatum als moment van inkomsten neemt, dan past u het zogenaamde factuurstelsel toe. Dit betekent, dat u een factuur uitgeschreven in 2023, meeneemt in de berekening van de winst over 2023, ook al wordt de factuur pas in 2024 betaald. Bij het kasstelsel is de betaaldatum doorslaggevend. Welk systeem u moet toepassen, hangt af van uw klanten. Komt uw gage of honorarium voor 80% of meer van particulieren, dan kunt u het kasstelsel toepassen. U mag dit alleen doen als u slechts een enkele factuur gestuurd heeft en/of de inkomsten of honoraria bescheiden zijn gebleven. Bij twijfel kunt u altijd de belastinginspecteur om uitsluitsel vragen.

Kleine Ondernemers Regeling

Als uw omzet die normaal met btw belast zou zijn minder dan €20.000 is, kunt u gebruik maken van de kleineondernemersregeling (KOR). De regeling geldt voor natuurlijke personen, zoals zzp'ers en voor stichtingen/verenigingen.

WEINIG BELASTE OMZET? ZET DE KOR IN

Als de belaste inkomsten minder dan €20.000 bedragen, is de KOR wellicht iets voor u. U rekent dan geen btw meer op uw producten/diensten, maar mag ook geen btw op aankopen meer terugvragen. Voordeel is dat uw administratie een stuk eenvoudiger wordt. Het is nadelig wanneer u veel wilt investeren. De regeling geldt voor drie jaar. Als u tijdens een kalenderjaar boven die €20.000 euro aan (belaste) omzet komt, bent u vanaf dat moment weer btw plichtig. Meer informatie of de KOR wel of niet geschikt voor u is, vindt u op de [website van de Belastingdienst](#).

Vooraf: maak een balans

U moet met de aangifte ook een balans meesturen. Een balans bevat 'Activa' aan de ene kant en 'Passiva' aan de andere kant. Activa zijn uw bezittingen. Passiva zijn uw schulden.

MOMENTOPNAME

De balans is altijd een momentopname, namelijk van de dag 31 december 2023. Op de balans staan uw bezittingen en uw schulden.

DE LINKERKANT (DEBETZUDE): ACTIVA

Aan de linkerkant staat alles wat u bezit en wat u nog tegoed hebt. Uw inventaris, computer, auto in geval die op de zaak staat, zakelijk onroerend goed, geld dat u nog tegoed hebt (debiteuren of terug te ontvangen btw) en uw zakelijke banksaldo.

DE RECHTERKANT (CREDITZUDE): PASSIVA

Aan de rechterkant staat eigen vermogen (uw kapitaal) en schulden. Dus uw eigen vermogen, leveranciers (crediteuren) of belasting die u nog moet betalen (behoudens inkomstenbelasting), een lening van de bank, vrienden of familie (vreemd vermogen).

Het Eigen Vermogen bestaat deels uit uw banktegoeden en de waarde van uw bedrijfsmiddelen minus de schulden aan leveranciers en/of de Belastingdienst. Het Eigen Vermogen maakt de balans sluitend. Zakelijke leningen van derden (bank, vrienden en familie) worden aangemerkt als Vreemd Vermogen.

VOORBEELD VAN EEN BALANS

Activa		Passiva	
IBook Laptop	1.250	Eigen vermogen	2.619
Piano	3.500	Crediteuren	346
Debiteuren	1.800	Lening bank	2.500
OB terug te vragen	800	Te besteden subsidie Fonds	4.000
Onderhanden werk	1.000		
Bank	1.115		
Totaal activa	9.465	Totaal passiva	9.465

Zorg ervoor dat u aan de Activakant gereedschappen, instrumenten en/of computer op boekwaarde opneemt. Dat is de aanschafprijs min de afschrijvingen die u gedaan hebt. Afschrijvingen moeten voldoen aan bepaalde criteria. Meestal moet worden afgeschreven in 60 gelijke termijnen beginnende de maand na aanschaf. De boekwaarden van deze spullen zijn altijd exclusief btw tenzij u gebruik maakt van de KOR en vrijgesteld bent van btw. In dat geval neemt u de bedragen inclusief btw.

Het debiteuren- en crediteurensaldo is altijd bruto (inclusief btw).

In geval u met meerdere personen een VOF drijft, zijn er meerdere balansen: die van de VOF en die van uzelf als IB ondernemer.

TIP: HOUD PRIVÉ EN ZAKELIJK GESCHEIDEN

Neem een zakelijke bankrekening voor uw onderneming. Zo kunt u de zaken beter gescheiden houden. Privé-opnamen hoeft u dan ook niet apart te noteren; die staan immers op uw afschriften. Een zakelijke bankrekening is overigens geen voorwaarde voor de Belastingdienst. In de kapitaalvergelijking van de aangifte (het sluitend maken van de V&W en de Balans) moet het verschil in uitkomst worden gesaldeerd met privé-opname en/of privé-storting. In de kapitaalvergelijking wordt het vermogen per 1 januari vergeleken met dat van 31 december. Als het verschil tussen die twee niet gelijk is aan de winst van dat jaar, dient u het sluitend te maken met privé-opname of privé-storting.

Sparen voor later

Met ingang van 2023 is de FOR afgeschaft.

WINST RESERVEREN

Vanaf januari 2023 kunt u geen fiscale oudedagsreserve (FOR) meer vormen. Als er FOR op de balans stond, blijven dezelfde regels gelden.

ONDERNEMINGEN

Onderneming 'Uw Bedrijf'

Wat voor onderneming hebt u, en wat voor administratie? De meeste kunstenaars doen het zo eenvoudig mogelijk.

SOORT ONDERNEMING

Vul hier in wat voor onderneming u heeft. Dat zal meestal een eenmanszaak zijn.

DE OVERIGE VRAGEN OP DIT SCHERM

Dit zijn vragen over uw boekhouding. De meeste kunt u waarschijnlijk met 'nee' beantwoorden.

Ondernemings- gegevens

Ook hier zal het antwoord meestal 'nee' zijn.

Verlies- en winst- rekening

GEBRUIK UW VERLIES- EN WINSTREKENING

Uw omzet vermeldt u bij 'netto omzet'. De meeste andere inkomsten horen bij 'overige opbrengsten'. Bijvoorbeeld: ontvangen rente.

AFTREKBARE KOSTEN

De meeste kosten voor kunstenaars vallen onder 'Overige bedrijfskosten'.

Investeringsaftrek

Investeert u in uw bedrijf? Dan kunt u die investeringen soms geheel of gedeeltelijk aftrekken.

KLEINSCHALIGE INVESTERINGEN

Speciaal voor kleine ondernemers bestaat de kleinschaligheidsinvesteringsoptie.

Die geldt als u in 2023 voor meer dan €2.601 investeert in bijvoorbeeld bedrijfsgoederen die langer dan een jaar meegaan en waarop u moet afschrijven. Per keer moet uw aankoop minimaal €450 (excl btw) zijn. Indien u gebruik maakt van de KOR is het €450 inclusief btw. Zuinige auto's komen niet meer in aanmerking voor kleinschaligheidsinvesteringsoptie. Bij een investering tussen de €2.601 en €63.716 is de aftrek 28% van het investeringsbedrag. De kleinschaligheidsinvesteringsoptie geldt als u de bedrijfsgoederen in het investeringsjaar in gebruik hebt genomen en vermindert uw belastbare winst. De investeringsoptie dient gespecificeerd te worden: in wat voor product hebt u geïnvesteerd, wanneer is het product aangeschaft/betaald, wanneer is het product in gebruik genomen en hoe hoog is de investering?

De kleinschaligheidsinvesteringsoptie heeft geen invloed op de afschrijving. Lees verder de toelichting van de Belastingdienst.

Overige vragen bij Ondernemingen

Lees de toelichting van de Belastingdienst. Er zijn geen bijzonderheden voor kunstenaars.

BOX 1: WINST UIT ONDERNEMING

Ondernemersaftrek

Als ondernemer hebt u vaak recht op extra aftrek. Klik het vakje voor ondernemersaftrek aan!

HEEFT U RECHT OP AFTREK?

Klik het vakje 'ondernemersaftrek' aan. Beantwoord de vragen die daarna verschijnen. Het programma bepaalt automatisch of u recht hebt op zelfstandigenaftrek, startersaftrek, en andere aftrekken. De zelfstandigenaftrek is een vast bedrag van €5.030. De startersaftrek is €2.123. Als u een deel van de zelfstandigenaftrek niet in een kalenderjaar benut (doordat het winstinkomen lager is dan de aftrek) kunt u het bedrag dat niet verrekend is, alsnog verrekenen met de winsten van de komende negen kalenderjaren. Of u kunt bij de aangifte 2023 niet benutte bedragen uit voorgaande jaren aan zelfstandigenaftrek gebruiken. Het maximale tarief voor aftrek is 39.93%.

MKB-winstvrijstelling

Als ondernemer hebt u recht op gedeeltelijke winstvrijstelling.

In 2023 is de vrijstelling 14% van de winst, nadat u deze hebt verminderd met de ondernemersaftrek. U hoeft niet te voldoen aan het urencriterium om in aanmerking te komen voor de mkb-winstvrijstelling. Het maximale tarief voor aftrek is 36.93%.

Overige vragen bij Box 1: winst uit onderneming

Lees de toelichting van de Belastingdienst. Er zijn geen bijzonderheden voor kunstenaars.

Doet u aangifte als ondernemer, bent u freelancer of werd u verloond via de artiestenregeling? Dan zijn de kosten in deze lijst aftrekbaar. Dit geldt niet voor kunstenaars in loondienst. Voor deze groep kunnen wel een aantal voorkomende kosten onbelast door de werkgever vergoed worden. Denk aan vergoedingen voor apparatuur, gereedschap en instrumenten, reiskostenvergoeding, cursusvergoeding, kosten persoonlijke verzorging en contributie vakbonden.

BEDRIJFSMIDDELEN

Bedrijfsmiddelen zijn producten die langer dan een jaar meegaan en minimaal €450 kosten, zoals computers, instrumenten en apparatuur. Omdat bedrijfsmiddelen een aantal jaren meegaan, mag u niet alle kosten in het jaar van aanschaf aftrekken. Daarom moet u afschrijven. U verdeelt de kosten op die manier over een aantal jaar. Meestal schrijft u per jaar een vast percentage af van het verschil tussen aankoopwaarde en eventuele restwaarde gedeeld door het aantal maanden van de afschrijving. Een gebruikelijke afschrijvingstermijn is 5 jaar, dus 60 maanden. Begin met afschrijven per de 1e van de maand na de aankoop. Het moet gaan om bedrijfsmiddelen. De regel geldt niet voor onder andere gebouwen, motoren, personenauto's die niet voor beroepsvervoer bestemd zijn en bedrijfsmiddelen die hoofdzakelijk ter beschikking aan anderen worden gesteld, behalve als dat voor korte duur is.

GEBRUIKSARTIKELEN EN KOSTEN

Gebruiksartikelen (verf, rieten, snaren, postzegels) of kosten die u maakt voor uw onderneming (telefoonkosten, verzekeringen, materiaal, abonnementen en goederen die langer meegaan dan een jaar maar minder kosten dan €450) kunt u als kosten opvoeren.

WILLEKEURIGE AFSCHRIJVINGEN

Willekeurig afschrijven betekent dat u in een jaar meer of minder dan gebruikelijk afschrijft. Starters die in aanmerking komen voor zelfstandigenaftrek en startersaftrek kunnen in het jaar voorafgaand op het startjaar (aanloopjaar) willekeurig afschrijven op bedrijfsmiddelen die in het aanloopjaar zijn aangeschaft. De investeringen van het aanloopjaar worden dan aangemerkt als investeringen van het eerste startjaar. Het maximumbedrag is gelijk aan het maximumbedrag voor de kleinschaligheidsaftrek.

Daarnaast is er in 2023 een eenmalige nieuwe regeling willekeurige afschrijving. Deze regeling geldt voor bepaalde nieuwe bedrijfsmiddelen. Die bedrijfsmiddelen kunt u voor maximaal 50% willekeurig afschrijven. Op het restant past u de gewone afschrijving toe. Zie de [site](#) van de belastingdienst.

Werkkleding

Bent u artiest of presentator, dan zijn alle kosten voor werkkleding volledig aftrekbaar. Dus ook de kosten voor reparatie, wassen en stomen. 'Werkkleding' is: de kleding die niet buiten uw werk wordt gedragen. U moet kunnen aantonen dat u uw kleding niet privé gebruikt.

Instrumenten

Aftrekbaar zijn:

- Kleine en grote revisies. Kosten van snaren en rieten.
- Kosten van hoezen en foedralen. Zijn ze duurder dan €450, dan moet u de kosten in minimaal 5 jaar afschrijven.

- De verzekeringspremie van de instrumenten. Van instrumenten die duurder zijn dan €450 mag u alleen de jaarlijkse waardedaling als kosten aftrekken (afschrijving). Als uw instrument niet in waarde daalt of in waarde gelijk blijft, mag u geen kosten aftrekken. U mag per jaar maximaal 20% aan afschrijvingskosten opvoeren (dat is in 5 jaar afschrijven).

Beeld- en geluidsapparatuur

U mag per jaar maximaal 20% aan afschrijvingskosten opvoeren. U mag beeld en geluidsapparatuur niet sneller dan in vijf jaar afschrijven.

Verzekering en huur van apparatuur of instrument

Volledig aftrekbaar.

Computers

Afschrijven in maximaal 5 jaar.

Cd's, video's, enzovoort

Alleen als u kunt aantonen dat u ze nodig heeft voor uw werk.

Vakliteratuur

Abonnementen zijn aftrekbaar. Koopt u een los exemplaar, vraag dan een gespecificeerde bon.

Kaartjes voor concerten, ballet, musea, enzovoort

Alleen als ze werkelijk noodzakelijk zijn voor uw werk. De belastinginspecteur accepteert dit niet gemakkelijk.

Studiekosten

Gedeeltelijk aftrekbaar

Alleen de kosten voor lessen, masterclasses of cursussen om bestaande vakkennis op peil te houden zijn volledig aftrekbaar. Deelname aan concoursen, studiereizen, symposia zijn voor 80% aftrekbaar. Er geldt een maximum aan reis/verblijfskosten van maximaal €1.500. Als het bijwonen van een concours etc. noodzakelijk was, dan geldt het maximum niet.

Werkruimte thuis of elders

Er gelden strenge regels voor het aftrekken van kosten van uw werkruimte thuis. Zie het invulhulpmiddel van de belastingdienst. Uw werkruimte elders kunt u wel aftrekken.

Persoonlijke verzorging

In principe aftrekbaar, maar alleen het werkelijk zakelijke deel. Dit zijn de kosten die uitgaan boven de gebruikelijke kosten voor privé-personen. Dit moet u kunnen aantonen, bewaar de bonnen!

Promotie/publiciteitskosten

Volledig aftrekbaar. Bijvoorbeeld: kosten voor advertenties, druk- en kopieerwerk, website, demo's en promotie-CD's, expositiekosten, commissies betaald aan galleries.

Sollicitatiekosten

De kosten van 'sollicitaties', proefspelen, voorzingen, audities en dergelijke zijn aftrekbaar. Bijvoorbeeld: reiskosten, porti en briefpapier.

Contributie vakbond

Volledig aftrekbaar.

Telefoon/fax

Abonnementkosten voor de telefoonlijn thuis is niet aftrekbaar. Kosten voor een mobiele telefoon als tweede aansluiting en telefoonaansluiting in een bedrijfsruimte zijn wel volledig aftrekbaar. Indien u de mobiele telefoon ook prive gebruikt, moet u 20 a 25% van de kosten in mindering brengen. Vergeet niet dat de te verrekenen btw niet als vooraf trek meegenomen mag worden.

Eten en drinken i.v.m. werk

Aftrekbaar zijn zakelijke lunches, diners en consumpties voor 80%. De btw mag niet als vooraf trek worden verrekend.

Reiskosten

De werkgever mag een onbelaste vergoeding geven van €0,21 per kilometer voor het gebruik van een privé vervoermiddel. Dat kan uw auto of ook uw fiets zijn. Bent u zelfstandige, dan kunt u ook €0,21 per km opvoeren in de verlies- en winstrekening. Als u al een vergoeding hebt ontvangen, moet u die aftrekken. In dit tarief zijn alle kosten inbegrepen, dus ook parkeerkosten, brandstofkosten en onderhoudskosten. Die kunt u dus niet aftrekken. Zakelijke OV kaartjes zijn aftrekbaar. Let op, de btw op (binnenlands) OV is 9%.

Kantoorartikelen

Kosten die u beroepshalve maakt voor agenda's, papier, porti en dergelijke zijn aftrekbaar.

Bankkosten en rente

Bankkosten van de zakelijke rekening zijn aftrekbaar. Deze kosten zijn inclusief btw. Rente is aftrekbaar bij rood staan op uw zakenrekening maar ook als financieringskosten voor het aangaan van een lening bij aanschaf van apparatuur/instrumenten die u gebruikt voor uw beroep.

Materiaalkosten

Kosten die u beroepshalve maakt bij de uitoefening van uw beroep, zoals materialen, kleine gereedschappen, snaren, rieten zijn aftrekbaar.

Onderhoudskosten

Kosten die u maakt voor het onderhoud en reparatie aan gereedschappen, instrumenten en computers zijn aftrekbaar.

Kosten uitbesteden werk

Aftrekbaar zijn de kosten voor het inhuren van derden.

Administratiekosten

Aftrekbaar zijn de kosten die u maakt voor het uitbesteden van uw boekhouding. Het deel van de gefactureerde kosten dat samenhangt met de aangifte Inkomstenbelasting wordt als privékosten beschouwd en is als zodanig niet aftrekbaar.

CULTUUR+ONDERNEMEN

Cultuur+Ondernemen ondersteunt culturele organisaties en zelfstandig werkende kunstenaars en creatieven die meer rendement willen halen uit hun ondernemerschap. Zodoende draagt zij bij aan een sterke en onafhankelijke cultuursector. Dat doet zij door middel van overdracht van expertise en het ontwikkelen van nieuwe vormen van cultuurfinanciering. Tevens heeft Cultuur+Ondernemen de 'Governance Code Cultuur' ontwikkeld. Kijk voor meer informatie op www.cultuur-ondernemen.nl

Aan de inhoud van deze handleiding kunt u geen rechten ontlenen.

Vragen?

Vragen over uw belastingaangifte?
Bel dan de BelastingTelefoon: 0800-0543
Of kijk op www.belastingdienst.nl.
Handig zijn ook de belastinggidsen die u in de winkel kunt kopen, zoals die van Kluwer of Elsevier.

Voor specifieke kunstenaarsvragen kunt u terecht op www.cultuur-ondernemen.nl of mailen naar info@cultuur-ondernemen.nl.

Colofon

De Handleiding Aangifte IB is samengesteld door Maud Sauer en Cultuur+Ondernemen

Vormgeving: OSAGE

Februari 2024